

GYMNÁZIUM
FEDERICA
GARCÍU LORCU

Hronská ul.3
821 07 Bratislava
Slovenská republika

Program k prevencii a riešeniu šikanovania Gymnázia F. G. Lorcú

Program k prevencii a riešeniu šikanovania Gymnázia F. G. Lorcu je vypracovaný v súlade so Smernicou č. 36/2018 k prevencii a riešeniu šikanovania žiakov v školách a školských zariadeniach.

1 Charakteristika šikanovania

1.1 Podstata šikanovania

Pod šikanovaním rozumieme akékoľvek správanie žiaka a skupiny, ktorých zámerom je ublíženie inému žiakovi alebo žiakom, prípadne ich ohrozovanie alebo zastrašovanie. Ide o cielené a opakované použitie násilia voči žiakovi, ktorý sa nemôže alebo nevie brániť:

- je tu úmysel ublížiť fyzicky alebo psychicky,
- agresia jedného alebo skupiny žiakov,
- opakované útoky,
- nevyrovnaný pomer síl medzi agresorom a obeťou,
- slovné ponižovanie, nadávanie, výsmech, hrubé žartovanie, vydieranie, obmedzovanie slobody, pohrdanie, poškodzovanie osobných vecí, telesné napadnutie,
- následky môžu byť vážne, dlhodobé,
- je právne postihnutelné.

1.2 Možné prejavy šikanovania

a) priama forma: fyzické útoky, urážanie, nadávky, posmech, zosmiešnenie, príkazy agresora vykonať určitú vec proti vôli obeť, odcudzenie vecí, vyhrážanie, zastrašovanie, vydieranie, zneužitie osobných údajov, fotografií, šírenie nepravdivých informácií, kyberšikanovanie

b) nepriama forma: prehliadanie, ignorovanie, zámerné vyčleňovanie z kolektívu, nedobrovoľné vystavovanie agresívnym situáciám

1.3 Kyberšikanovanie

Kyberšikanovanie je priama forma šikanovania, pri ktorej ide o zneužitie informačno-komunikačných technológií (telefónu, tabletu, internetu a sociálnych sietí) na úmyselné ohrozenie, ublíženie alebo zastrašovanie. Často sa vyskytuje v spojení s inými formami šikanovania.

Najčastejšie znaky kyberšikanovania:

- a) sociálna prevaha alebo psychická prevaha agresora, nie je nutná fyzická prevaha,
- b) agresor vystupuje často anonymne,
- c) útok nevyžaduje fyzický kontakt agresora a obeť,
- d) agresor spravidla nevidí priamu emocionálnu reakciu obeť na útok s ohľadom na anonymitu a odstup, ktoré informačno-komunikačné technológie umožňujú,
- e) útoky sa šíria prostredníctvom internetu podstatne rýchlejšie ako inými spôsobmi,
- f) útoky sú prístupné veľkému množstvu osôb,
- g) agresor je schopný uskutočniť útok z rôznych miest,
- h) útoky môžu mať dlhšie trvanie v čase,
- i) obeť nemusí o napadnutí dlhšiu dobu vedieť,
- j) obeť nemusí byť schopná identifikovať agresora,
- k) zverejnené informácie, fotografie a audiozáznamy a videozáznamy môže byť náročné odstrániť z internetu.

1.4 Trestnoprávna zodpovednosť pri prejavoch šikanovania

Šikanovanie môže naplňať skutkovú podstatu trestného činu alebo priestupku.

Žiak, ktorý je agresorom, môže byť trestne stíhaný za trestný čin:

- a) ublíženia na zdraví,
- b) obmedzovania osobnej slobody,
- c) lúpeže,
- d) vydierania,
- e) hrubého nátlaku,
- f) nátlaku,
- g) porušovania domovej slobody,
- h) sexuálneho násillia.
- i) sexuálneho zneužívania,
- j) krádeže,
- k) neoprávneného užívania cudzej veci,
- l) poškodzovania cudzej veci,
- m) nebezpečného vyhrážania sa,
- n) nebezpečného prenasledovania,
- o) výroby detskej pornografie,
- p) rozširovania detskej pornografie,
- q) prechovávanlia detskej pornografie a účasť na detskom pornografickom predstavení,
- r) ohovárania.

Šikanovanie môže naplňať skutkovú podstatu priestupku proti občianskemu spolunažívaniu alebo priestupku proti majetku.

Skutočnosť, že fyzická osoba nie je trestne zodpovedná z dôvodu nízkeho veku nie je prekážkou na podanie žaloby vo veci náhrady škody, ktorú žiak spôsobil na majetku alebo vo veci náhrady ujmy, ktorú žiak spôsobil na zdraví. Zákonný zástupca žiaka a žiak zodpovedajú za škodu spoločne a nerozdielne.

Pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec, ktorému je známy prípad šikanovania a neprijme žiadne opatrenie, môže byť stíhaný najmä za trestný čin

- a) neprekazenia trestného činu,
- b) neoznámennia trestného činu,
- c) ublížennia na zdraví.

2 Systémové opatrenia v oblasti prevencie šikanovania

- Základné preventívne opatrenie je dôsledné dodržiavanie zásady:
Sme škola, kde sa šikanovanie netoleruje v žiadnej podobe.
- Preukázateľne informovať žiakov a zákonných zástupcov žiakov o Školskom poriadku Gymnázia F. G. Lorcu, s dôrazom na pravidlá správania sa žiakov, na sankcie, v prípade porušennia školského poriadku.
- S negatívnymi dôsledkami šikanovania a nevhodného správania pre obeť i agresorov oboznámiť všetkých žiakov, učiteľov, zamestnancov i zákonných zástupcov žiakov.
- Zvyšovať u žiakov povedomie o trestnoprávnej zodpovednosti pri prejavoch šikanovania na triednických hodinách, na hodinách občianskej náuky, etickej výchovy, náboženskej výchovy.
- Nepodceňovať prejavy šikanovania.
- Sankcionovať akékoľvek prejavy šikanovania.
- Zamerať zvýšenú pozornosť na nových žiakov.

- Venovať pozornosť vytváraniu priaznivej klímy v škole, založenej na úcte k sebe i k druhým, na kooperácii, na otvorenej komunikácii.
- Priebežne hodnotiť sociálnu atmosféru v triedach, vytvárať podmienky pre tvorivú atmosféru podporujúcu pocit bezpečia a motivujúcu k učeniu.
- Zvyšovať zdravé sebavedomie žiakov (pochvaly, ocenenia za školskú a mimoškolskú činnosť).
- Učiť žiakov funkčne a slušne riešiť vzniknuté konfliktné situácie.
- Preventívne pôsobiť na antisociálne správanie vo výchovno-vzdelávacom procese v rámci obsahového zamerania a didaktiky predmetov a prierezových tém (osobnostný a sociálny rozvoj, mediálna výchova, multikultúrna výchova, ochrana života a zdravia, výchova a vzdelávanie k ľudským právam, výchova k občianstvu, boj proti extrémizmu, výchova k manželstvu a rodičovstvu); na triednických hodinách; formou súťaží, projektov a iných aktivít.
- V súlade s Pracovným poriadkom Gymnázia F. G. Lorcu pre pedagogických zamestnancov platí dôsledne dodržiavať dozor v priestoroch školy pred vyučovaním, cez prestávky, po vyučovaní.
- Monitorovanie aktuálnej situácie v škole robiť účelovo formou dotazníkov, rozhovormi so žiakmi, dotazníkmi pre učiteľov, pozorovaním.
- Informovať o možnosti nahlásiť podozrenie alebo prejav šikanovania prostredníctvom kontaktnej osoby (koordinátor drogovej prevencie, výchovný poradca, školský psychológ, triedny učiteľ, iný učiteľ, ktorému žiak dôveruje, vedenie školy).
- Žiak môže oznámiť šikanovanie prostredníctvom Schránky dôvery.
- Každý zamestnanec školy má oznamovaciu povinnosť o prejavoch šikanovania.
- Informácie, materiály, kontakty, rady v oblasti predchádzania a riešenia šikanovania je možné získať na webovej stránke: www.prevenciasikanovania.sk.

3 Postup pri riešení šikanovania

- Tím zamestnancov Gymnázia F. G. Lorcu, ktorý navrhuje a zabezpečuje odborný postup pri riešení šikanovania: zástupkyňa riaditeľky školy Mgr. Andrea Martinská Vavrová, školská psychologička PhDr. Dagmar Kubíčková, výchovná poradkyňa RNDr. Zuzana Čuchorová, konkrétny triedny učiteľ.
- Zaisťovať bezodkladnú pomoc a ochranu obetiam (napr. na základe rozhodnutia triedneho učiteľa/vedenia školy bude agresor izolovaný, bude zabezpečený dozor v triede, kde sa preveruje šikanovanie).
- Vykonať opatrenia na zabránenie novej krivej výpovede agresora (agresor bude izolovaný počas preverovania šikanovania).
- Preveriť šikanovanie bezodkladne, kým agresor nie je dohodnutý na spoločnej výpovedi s obeťou alebo inými zúčastnenými osobami.
- Individuálny rozhovor s obeťou za prítomnosti najmenej dvoch pedagogických/odborných zamestnancov.
- Individuálny rozhovor s agresorom za prítomnosti najmenej dvoch pedagogických/odborných zamestnancov.
- Nikdy nekonfrontovať obeť a agresora.
- Nájsť vhodných svedkov, individuálne, prípadne konfrontačné rozhovory so svedkami za prítomnosti najmenej dvoch pedagogických/odborných zamestnancov.
- Uchovať dôkazy pri podozrení na kyberšikanovanie v spolupráci s koordinátorom informatizácie.

- Kontaktovať zákonných zástupcov žiakov, dbať na taktný prístup a na zachovanie dôvernosti informácií.
- Kontaktovať Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie alebo diagnostické centrum.
- Zabezpečiť použitie anonymnej dotazníkovej metódy.
- Evidovať záznamy o riešení jednotlivých prípadov šikanovania (uschované v riaditeľni školy). Zápis bude obsahovať: popis skutku – miesto, čas, okolnosti, meno agresora, obeť a svedkov, aké riešenia a opatrenia boli prijaté.
- Poučiť žiaka - obeť o obranných stratégiách.

3.1 Skupinové násilie

Postup pri riešení skupinového násillia:

- Bezodkladne pomôcť obetiam.
- Dohodnúť postup vyšetrovania – vedenie školy, koordinátor prevencie, školský psychológ, pedagogickí zamestnanci školy.
- Viesť vlastné vyšetrovanie.
- Operatívne izolovať od seba agresorov bez možnosti dohody na spoločnej výpovedi.
- Pokračovať v podpore a v pomoci obeti.
- Kontaktovať zákonných zástupcov žiakov, dbať na taktný prístup a na zachovanie dôvernosti informácií.
- Kontaktovať Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie alebo diagnostické centrum.

4 Opatrenia na riešenie situácie

Pedagogický/odborný zamestnanec je povinný šikanovanie/podozrenie zo šikanovania medzi žiakmi bezodkladne riešiť, každej jeho obeť poskytnúť pomoc a vec bezodkladne oznámiť vedeniu školy.

4.1 Pre obeť

- možno odporučiť rodičom obetí spoluprácu s CPPPpP, vyhľadať individuálnu odbornú starostlivosť,
- zabezpečiť skupinový intervenčný program v spolupráci s CPPPpP,
- zaistiť bezpečie obeť,
- zvýšiť informovanie rodičov.

4.2 Pre agresorov

- odporučiť rodičom vyhľadať odbornú starostlivosť,
- uloženie opatrenia vo výchove,
- preloženie žiaka do inej triedy.

4.3 Ďalšie opatrenia pre mimoriadne prípady

- odporúčenie rodičom na dobrovoľný diagnostický pobyt v diagnostickom centre,
- oznámenie ÚPSVaR - sociálnoprávna ochrana detí a sociálna kuratela za účelom využitia nutných výchovných opatrení v prospech maloletého,

- oznámenie príslušnému útvaru Policajného zboru SR ak je podozrenie, že šikanovanie naplnilo skutkovú podstatu priestupku alebo trestného činu.

Bratislava 30. august 2018

.....
riaditeľka školy